

Quid Palladium?

fatiale pignus imperij colebatur: ad quod nulli hominum nisi Vestalibus & Pontificibus adire fas erat. Qui quidem Dii fuere duo juvenes veteris artis & opera parvis imagunculis sedentes (Adi 31. Januar. à n. 1.) & militari more pila tenentes. Tamen Palladium ab Ænea advectum, nonnulli Apollinem & Neptunum ferant (ut Macrobius 3. Saturnal. cap. 4.) alij Trojanam Palladem Rome & Lavinij demonstrari tradunt; quia ab Ænea in Italiam allata, Lavinij manserunt primam: mox ab Iulo in Albanam, à se conditam translata, pristinum Lavinij sedem suam sponte reperisse dicunt. Sumpsit à Strabone, lib. 6. n. 70. quem etiam secutus in articulo Valer. Maximus. Referat (ait lib. 1. cap. 8. n. 9.) quod suo secundo cognitum manavit ad posteros, Penates Deos Æneam Troja advectos Lavinij collocasse: inde ab Ascanio filio ejus, Albanam quam ipse condiderat, translata, pristinum sacrarium repetisse: & quia id humanam manu factum existimari poterat; relato Albanam, voluntatem suam altero transitu significasse. Nec me præterit de motu & voce Deorum immortalium humanis oculis auribusque percepta, quam in ancipiti opinione æstimatio versetur. Lavinij sacer est lucus magnus & opacus, juxtaque eum (ait Ælian. 11. de Histor. Animal. cap. 16.) ades Junonis Argolidis. In eo latibulum est amplum ac profundum draconis cuivale. In lucum quotannis virgines certis diebus ingrediuntur; qua matrem gestant manibus, oculos fascijs devinctas: eas recte ad latibulum divinus quidam spiritus deducit. Progrediuntur illa sensim ac pedetentim sine offensione, ac si detectis oculis viderent: quod si virgines fuerint; cibos tanquam puros, & Deo gratæ animanti convenientes, admittit draco: sin minus, non attingit; corruptas esse intelligens, ac divinans, &c.

16 Halicarnasi lib. 1. à n. 33. refert Albæ Longæ ædificationem ab Ascanio, subditque: Dum autem conderetur, accidisse ferunt mirum prodigium: nam cum Penatibus quos Æneas à Troja advectos, Lavinij collocaverat, templum extructum esset cum adyto & delubra Lavinio translata, in intimum templum recondita; sequenti nocte clausis ut cum maxime foribus, & inviolatis recto simul atque parietibus, sponte sua simulacra in pristinas bases transisse, reperta sunt: denudque Lavinio transportata cum votis & sacrificiorum placationibus; in eundem locum rursus reversa sunt. Dubitatum est diu, quidnam factu opus esset; cum neque sine Dijs Patrijs habitandum censerent, neque in semel relictis sedes remigrandum: tandem placuit sententia, qua & religione Deorum & utilitati hominum satis faceret. Visum

enim est, simulacra suo loco finire, & viros qui sacrorum curam gerant ex Alba ad Lavinium habitandum reducere, &c. Hæc prodigia etiam Augustinus refert; & factum dicit sed verè, demonum operationibus, sicut & alia, de quibus egimus, 20. Januar. n. 13--13. Februar. n. 2. ac pridie, n. 14. Vi ac potestate eorum fieri satis evidenter apparet; ut est, quod effigies Deorum Penatum, quos de Troja Æneas fugiens advexit, de loco in locum migrasse referuntur. Ita Augustinus. 10. Civitat. cap. 16. Plura de Palladio dicemus, 15. Jun. Qua fraude ac dolo commendatum, Prolog. galeat. §. 8. n. 12. Ubi cecidit de Cælo; Isag. Octobr. n. 27. Quomodo ab Ulyssæ raptum; Isag. Septembr. n. 31. Unde restitutum Æneæ, ut in Italica colonia abditè custodiret, quando & à quo; videlicet, 24. Januar. n. 10. Ita ergo priscus renovatus ritus, ac si priscus esset locus; quum sine Trojanis, quibus Palladium concessum, esset profanatum, uti accinuit Virgilius, 2. Æneid. à v. 165. de Ulyssæ & Diomede:

Tydidēs, sedenim sceleratūque inventor
Ulyssēs
Fatale aggressi sacro avellere templo
Palladium, cæsis summa custodibus arcis,
Corripuere sacram effigiem, manibusque
cruentis
Virgineas ausi Divæ contingere vietas.

Virgil.

17 Anno V. C. 638. per Fab. Maximum Eburnum Romani nacti insignem victoriam de Arvernīs, & Allobrogibus, juxta opinionem Orolij, lib. 5. cap. 14. Juxta Salliani & Briet. ann. 633. Eodem enim signat ejus triumphum Goltz. in Fast. pag. 150. Fabius Consul Bituito Regi Arvernorum Galliæ bellum maximo apparatu instructuque comparanti; occurrit cum parvo exercitu, ita ut Bituitus paucitatem Romanorum vix ad escam canibus, quos in agmine habebat, sufficere posse jactaret. Qui cum sibi ad transferendas copias, pontem Rodani fluminis parvum esse intelligeret; alium compactis linteis catenisque connexum superstratis confixisque tabulis instruxit. Conferta pugna & diu graviter agitata, victi Galli; conversique in fugam, dum quisque sibi timeret, coacervatis inconcussè agminibus, & præpropere transitu, pontis vincula ruperunt; ac mox cum ipsis linteis mersi sunt. CLXXX. millia armatorum in exercitu Regis fuisse, traduntur ex quibus CL. millia vel cæsa, vel meria sunt. Huic cladis sequior alia. Bello aggressi Galli, qui sub radice Alpium, cum se viderent

In prælijs agmen cauum.

Victoria Fab. Max. Eburni.

A quibus facta regrediō?

Triumphus Fab. Max.

Quomodo Allobrogum Rex Bituitus ductus in triumpho?

Quare ratorum trophæa ex Romanorum vicis?

rent copijs Romanis circumseptos, belloque impares; occis conjugibus ac liberis, in flammam sese projecerunt: qui verò præoccupantibus Romanis, peragenda tunc mortis suæ copiam non habuerunt, captis alij ferro, alij suspendio, alij abnegato cibo, sese contempserunt: nullusque omnino vel parvulus superstit; qui servitutis conditionem vitæ amore toleraret. Hæc ex Paulo Orosio, quò supr.

18 Florus vero lib. 3. cap. 2. Maximus Barbaris terror (ait) elephantum suere, immanitati gentium pares. Nil tam conspicuum in triumpho, quam Rex ipse Bituitus discoloribus in armis, argenteoque carpento, qualis pugnaverat. Utriusque victoria quod quantumque gaudium fuerit; vel hinc existimari potest, quòd & Domitius Ænobarbus & Fabius Maximus ipsis quibus dimicaverant, in locis, faxeas erexere turres, & desuper exornatas armis hostilibus, uti trophæa fixere. Nunquam enim Pop. Rom. hostibus dominis victoriam suam exprobravit. Causa qua Romani trophæa averfabantur, non alia, nisi ut victi jugum patientius subirent, nec hujusmodi dedecore datâ occasione rebelarent; quamvis aliquando trophæa à Senatu permissa, ut præfatis Ducibus, & Pompejo Magno, qui devictis Hispanis & Alpinis gentibus, trophæa in Pyrenæis jugis, qua in Hispaniam iter est, excitavit. Alexand. Neapolit. 1. cap. 22. Ut singulare observavit Strabo, lib. 4. n. 25. Ibi Q. Fab. Maximus. Æmilianus triginta vix militum millibus, ducenta Gallorum millia ad internecionem dedit; & è lapide candido, ibidem trophæum erexit: Marti quidem unum, Herculi verò alterum. Videlicet Freinsheim, in præf. Florum, lib. 2. cap. 17. Triumphum videbimus, 8. Augusti. Caput à nonnullis dicitur Bituitus, sed Britius d. subdit: Ipse sponte Roman, ut purgaret sese profectus; Alba in custodia detentus est, ejusque filius Congentianus Roman mitti iussus. Tunc Narbonensem Galliam in provinciam redegerunt Romani.

19 Hoc in die (à Bucelino pridie) ann. V. C. 695. signatur sepultura magnifica Corvi saluatoris per Romanos. Quid infulsus? Hujusmodi ritus apud varias nationes inolevit; de quo fuisse Ravil. Textor, 7. Officin. cap. 32. Tempore Augusti factum nonnulli autumant; sed nequaquam concors chronologia. De Augusto ait Macrobius 2. Saturnal. cap. 4. Sublimis Actiæ victoriæ revertebatur, & occurrit ei inter gratulantes, Corvum tenens; quem instruerat hoc dicere: Ave Cæsar, Victor, Imperator. Miratus Cæsar officiosam avem, viginti millibus

nummum emit. Socius opificis, ad quem nihil ex illa liberalitate pervenerat, affirmavit Cæsari, illum habere & alium Corvum, quem ut asserere cogere, rogavit. Allatus, verba quæ didicerat, expressit: Ave Victor Imperator Antoni. Nihil exasperatus, satis dubitavit, jubere illum dividere donativum cum contubernali. Salutus similiter à pstraco, emi iussit eum: idem miratus in pica, hanc quoque redemit. Exemplum furorem pauperem sollicitavit, ut Corvum instrueret in parem salutationem; qui impendio exhaustus, sepe ad avem non respondentem, dicere solebat: Opera & impensa perijt. Aliquando tamen Corvus cepit dicere dictatam salutationem. Hac audit, dum transit Augustus, respondit: Satis domi saluatorum talium habeo. Superfuit Corvo memoria, ut ex illa quibus dominum querentem solebat audire, subrederet: Opera & impensa perijt. Ad quod Cæsar risit, emique avem iussit, quasi nullam adhuc emerat. Idem Erafin. in August. lib. 4. Apophth. n. 42. & 43.

20 Haud assentior, respectu anni signati à C. V. sub tempore Augusti exequias Corvo saluatori factas. Contules signat Plin. 10. cap. 43. M. Servilium, & C. Cestionem, peractaque iusta præsentis in die, seu potius dicamus expressam palmam fatuitatem Romanorum. Nec licet quidem constar Chronologia: igitur M. Servilium Consul factus. V. C. ann. 355. imperante Augusto, nec collegam habuit Cestionem, sed L. Ælium Lamiam; uti refert Goltz. in Fast. pag. 224. & Cæsiodor. in chronic. Concliet Lector. Plinius ergo d. subdit: Tiberio Principe (usque in ann. 767. haud assumptus in imperium) ex fœtu supra Castorum adem genius pullus, qui in oppositam sutrinam devolavit, etiam religione commendatus officina domino. Is maturus sermoni assuesactus, omnibus matutinis involans in Rostra forum versus; Tiberium, dein Germanicum & Drusum Cæsares nominatim, mox transeuntem populum Romanum salutabat. Postea in tabernam remeans (Hispan. Roperia) plurimum annorum officio assiduo mirus. Hunc sive gulatione incitatus vicinarius maniceps proxime sutrina, sive iracundiâ subitâ, ut voluit videri; exanimavit, tanta plebei consternatione, ut primo pulsus ex ea regione, mox & interemptus sit: sanus innumeris aliti celebratum exequijs: constratum lectum super Æthiopum duorum humeros, precedente tibicine, & coronis omnium generum, ad rogam usque (qui constructus dextra via Appia ad secundum lapidem, in campo Ridiculi appellato) situs

Ffff

Tom. I. Ephemer.

stus fuit. Adeo satis iusta causa populo Romano visa est execrari ingenium avis, aut supplicij de cive Romano in ea urbe, in qua multorum Principum deduxerat nemo funus: Eadem apud Salmasium. Textor, quod dudum, Corvi interfectorem a populo in decretis insigni (mirum, si non S.C.) lapidatum fuisse; asserit. Illustrissimum facinus! Contemplerur Romanos rerum dominos, gentemque togatam.

21 Apud Athenienses sacra Hecates, seu Mystera Dionysius Milesius, 1. Argonaut. Plura de illa diximus, 1. Januar. a n. 21. expositis varijs imaginibus. Filia dicitur Cereris & Jovis, viribus validis & statura pollens, cui Jupiter summam concessit potestatem in cuncta elementa; ideoque illa missa a Jove sub terras ne noceret; quippequam nil noxium, quod ab illa non inventum, maga in cunctis sub nomine Circes. Prima dicitur invenisse mortiferas ac venenatas radices, & venenorum peritissimam fuisse. Gyrard. syntagm. 12. & Rhodigin. 20. cap. 16. Hecaten inferni velut Reginam (ait ex Theodoro Chartarius, pag. 78.) pro suo imperio demonum aliquos in aere adlegasse, alios in aquam, multos quoque in terram. Plura & fatuissima hujusmodi furfuris effudit Pellus de Operat. demon. Hinc Hecate vocata Mænida, eò quod ab illa arbitrarentur Ethnici furorē immittit; tuncque canis ei immolabatur, quippe canis latratus carmina solvit, sicut aeris tinnitus. Quapropter Virgil. Eclog. 8. v. 107.

Quae & qualis?

Virgil.

Cur picta cum cane comite?

Dicitur Empusia & Lamia.

Qualis Em in Ravis, inquit: Empusiam spectrum quoddam esse; pusia.

quod ab Hecate solet emitti videndum miseris & calamitosis. Id subinde consuevit, alijs atque alijs formis exhibere sese. Quidam existimant, meridiana hora apparere solum his qui parentant Manibus. Sunt, qui ipsam hanc, Hecaten asserunt esse: narrant autem uno videri pede. Aristophanis carmina hunc habent sensum: Maximam profecto video belluam Novam, quae in cuncta subitū vertitur. Modò hos, mula, rursus femina Pulcherrima: rursus haud est femina, Immo jam canis. Empusia proinde est.

Aristo-ph.

Maximam profecto video belluam Novam, quae in cuncta subitū vertitur. Modò hos, mula, rursus femina Pulcherrima: rursus haud est femina, Immo jam canis. Empusia proinde est.

Hoc enim Empusiae nomine notata fuit Leucothoa Aëchis mater à Demosthene. oration. in eum; quoniam quaestus gratia ubique appareret, & quidvis faceret. Fuscè de Empusia, daemone meridiano, tractat Gyrard. syntagm. 15. daemone hic (asserit) vocatur Canis Terrestris, & apparere in pulcherrima forma adinstar Lamiam; quarum facies est mulieris formosae quidem: ubera & pectora longè pulcherrima, quae neque melius pictor possit effingere: color splendidissimus, gratia quaedam & venustas ab oculis, ac mansuetudo in animum incidit, quoties aliquis spectaverit: reliqua pars corporis dura, ac aspera propter squammas confertas: inferiora sunt serpentis, ut ima pars in caput desinat serpentis, & quidem valde horrentis. Terrestrium omnium hæ velocissimæ, ut nullum possit eas animal effugere. Cætera animalia viribus expugnant homines: hæ solum fraude ac deceptione pectora aperiunt, & ubera ostentant, veneficisque cogunt aspectantes in confabulationem; qui tanquam ad foeminas speciosas accedunt: sed accedentes incautè unguibus rapiunt, ac devorant. Hæc Gyrard. d. n. 14. & Plato in Politic. Philofrat. 4. de Vita Apollonij, cap. 8. historiam singularem fingit de quodam Menippo & Lamia. Refert etiam Maluend. 7. de Anti-Christ. cap. 8. cum alijs magicis narrationibus, quas videtis, & Chartar. d. à fol. 198.

Quid canis terrestris?

Quid Lamia?

Imagines Hecates

23 Imagines Hecates, quia illam finxerunt nutritam in silvis & expositam in trivio, prisca exponebant in portis. Nonnulli ritum signant, ne ingrederetur Lilit, vel Lamia adversus pueros, ut videmus, 9. Maij. Econtra Pier. Valerian. lib. 51. cap. 2. ubi: Hecate quoque quercu coronari solita est, in cuius manu hasta imponebatur, & humeris multis draconum spiris implebatur. Hujusmodi Dea simulacrum ante januam dedicari solitum, idque incantationum amuletum habebatur. Tribus capitibus statuem ejus constasse, Equi scilicet, lupi vel apri

Mysteria.

Templum & simulacra.

Cur dicitur Canis?

Ritus in Mysterijs.

Leucophyllus herba.

apri & canis, diximus loc. cit. inter Æginetas, quotannis sacra, quae dicebantur mysteria, in quorum die plures initiabantur. Prae ceteris Dijs (ait Paulanias, cap. 72.) Hecaten colunt Æginetae; cujus initia quotannis celebrant. Initiatorum auctorem Thracem Orpheum perhibent. Maceria templum ambitur: in eo ligneum signum, cuius unicum os, ut corporis truncus unus: nam primus Alcámenes Atheniensibus triplex fecit iunctis corporibus Hecates signum: iuxta involucri Victoriae adem positum. Multiplicabantur eodem in loco Hecates simulacra juxta portas. Ultra Lucina fanum (inquit Paulan. cap. 65.) est Hecates delubrum. Dea signum è marmore: atque è regione sunt duo ejusdem Deae signa ex ere. Rhodigin. d. & Gyrard. ex Strabone lib. 14. n. 9.

24 Illa etiam dicta & titulo canis. Unde Hecate Cynocephale. Rhodigin. 16. cap. 15. Etiam Diana dicta. Chartar. pag. 78. cui canis comes, quasi in venationem. Inferorum enim Deo Hecate canis est sacer: inquit & Plutarch. de Iside & Osirid. inquit: Anubis dicitur, Canemque specie exprimit. Hanc apparet apud Aegyptios habere auctoritatem Anubis, quam apud Græcos Hecaten, quae infera simul & caelestis est. Plures Hecates imagines videris apud Kircher. Tom. 2. Oedip. Aegypt. p. 2. Class. 11. cap. 6. & Georg. Hervv. in Thesaur. Hieroglyph. à figura, 100. Singulariter notatur à Gyrard. d. super obscura, subter per lucida. Iconem imitati sunt Ephelij sed ampliore splendore in commendationem imaginis. In magna admiratione est (ait Plinius, lib. 36. cap. 5.) Hecate Ephesi, in templo Dianae post adem; in cuius contemplatione admonent aditui, parcere oculis: tanta marmoris radiatio est. In die mysteriorum ad initiationes in Hecatis sacra (sicut ab Atheniensibus inferebatur vitex, sive Agnus-Castus in Thesmophorijs, uti dicemus, 16. Octobr.) ad castitatem in aede dormiebant sub herbis Leucophyllorum. Refert Causin. lib. 10. Symbol. XLV. ex Ctesippo 2. Rerum Scythicar. ex cuius verbis totum sonat Magiam. In Phaside fluvio nascitur virga Leucophyllus, quae dum celebrantur Hecates mysteria, invenitur circa diluculum ad divinum Panis afflatum sub ipsius veris initium: quam postquam zelotypi homines collegerunt, circa virginalem thalamum spargunt, ut spuris proliis expertem thorum conservent. Quod si quis impurus, anoris violentia insolentius accesserit: alienatur à mente, & statim constitetur coram omnibus, quaequaque illegitimi aut fecit, aut facturus erat. Qui vero astant, hominem corripunt, Tom. 1. Ephem.

& insursum culeo in somion (impiorum voraginem quendam) impellunt, quae projectum corpus post triginta dies in Maoridem paludem eructat, verbibus undique referunt. Vultures verò repente apparentes jacens cadaver disperunt. Adit Causinus: Hæc illi portenorum scriptores, quae ad castitatis emblemata exornanda facere poterunt.

Ejus macula virtus.

25 Frequenter ut vidimus, AA. cum Diana confundunt; sed alij cum Proserpina. Paulanias verò, cap. 41. ex Hesiodo de Fæmin. illustris. inquit: Megareses Iphigenia etiam heroicam monumentum monstrant, atque facta Hecatem Megaris mortuam, ajunt. Longè secus de Iphigenia Arcades narrant. Neque ignoro Hesiodum scripsisse, eam non esse casam; sed Dianæ Nymphæ Hecaten factam. A quibus nihil discrepant quae scripsit Herodorus, Taurus scilicet in Scythia, naufragos Virgini immolare: Virginem verò apud ipsos nuncupari Iphigeniam Agamemnonis filiam. Dicemus ritus ex Herodot. lib. 4. num. 28. Hæc apud hos Hecate, apud alios alia; sed diversis in sacris ritibus. Unde cum Diana judicaretur Apollinis soror, contrarijs officijs sacrificium fiebat. Delphis assuetum est (inquit Alexandr. ab Alex. 4. cap. 17.) ut immolantes victimas, exclusis cæteris vesantur, ad quas extraneos admittere, nefas erat. Contra in sacris Hecates: in quibus qui sacrum fecit, de sacrificio vesii non permittitur: quæ quidem extra veru assa apponebantur semper: cum heroicis temporibus non vescerentur elixis. Servius ex Platone, 3. de Republ. ad illud Virgil. 1. v. 216. Verubusque tremencia figunt. Observat etiam Tiraquell. de Nobilitat. cap. 31. num. 173. Alij denique Hecaten non Dianam, sed Iidem dicunt comite Cane. Ovid. 9. Metamorphos. fab. 12. succinit:

Iphigenia facta Hecate.

Quae Dea dicitur? go.

Ritus in sacrificio.

Etiam dicitur Iph.

Inachis ante thorum pompa comitata sacrorum, Aut stetit, aut visa est: merant lunaria fronti Cornua cum spicis, nitido fulgentibus auro, Et regale decus, cum qua latrator Anubis. 26 In Diario Alexandri Magni, 9. Mynichionis, signatur, postquam Cyri viderat sepulchrum, ejus profectio in Persepolis, quam igni tradidit ebrius, ut præsimum, die 26. n. 33. Curtius, lib. 5. cap. 7. & Briet. ann. v. c. 428. Plutarch. in eo, refert Regiae stragem, priusquam Cyri vidisset sepulchrum. Sit ergo quicquid illis ariserit, quum omnia flocci.

Ovid.

Persepolis ab Alexandro flammis corripitur.

